

هواللطیف

گزارش عملکرد سال 1387 انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران

فعالیت‌های انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران را در سال 1387 می‌توان در دو بخش فعالیت‌های علمی و اجرایی معرفی کرد:

1- فعالیت‌های علمی

1-1- برگزاری ششمین هم‌اندیشی انجمن: «اهمیت تولید غذای سالم»

ششمین همایش از سلسله جلسات هم‌اندیشی انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران با هدف بحث و تبادل نظر در باره اهمیت تولید غذای سالم با همکاری پژوهشکده علوم محیطی در تاریخ 87/3/25 با حضور جمعی از استادان، مدیران، کارشناسان، کشاورزان، علاقمندان، نمایندگان رسانه‌های عمومی و دانشجویان در محل پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد.

در آغاز این همایش خانم دکتر ربابه شیخ‌الاسلام، رئیس محترم موسسه تغذیه، سلامت و توسعه و رئیس هیأت مدیره انجمن علمی غذا و تغذیه حامی سلامت ایران، به اهمیت تولید غذای سالم، علت ایجاد بیماری‌های منتقل از غذا، اهمیت آلودگی غذا و این‌که چرا آلودگی غذا مهم است، هزینه این بیماری‌ها و سیر تکامل پیشرفت‌های انسان در کنترل بهداشت و ایمنی غذا پرداخت و اعلام کرد ایمنی غذا در بهداشت عمومی موضوعی است که روز به روز به اهمیت آن اضافه می‌شود. همه دولت‌ها در سراسر جهان تلاش‌های بی‌وقفه‌ای در جهت بهبود ایمنی غذا انجام می‌دهند. علت این توجه و تلاش ویژه، افزایش مشکلات ایمنی غذا و افزایش تعداد مصرف‌کنندگان غذا می‌باشد.

سپس آقای احمد طاهری، مدیر عامل محترم تشکل توسعه پایدار دشت گرمسار و رئیس کمیته تولیدکنندگان انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران به چگونگی شناسایی مشکلات، شیوه‌ها، راهکارها و روند تولید و اهمیت محصولات سالم و بحث‌ها و نتایج حاصل از پایلوت‌های چهارساله خود در زمینه تولیدات گلخانه‌ای سالم پرداخت. وی با اشاره به وجود فهرست‌های متنوع و رنگارنگ سموم در بازار و مانور شرکت‌ها و تراست‌های سم با

در اختیار داشتن سهم عمده‌ای از بازار بین‌المللی (جابجایی قابل‌ملاحظه‌ی پول در این بخش) بر مسئولیت مضاعف بخش‌های مختلف در آگاهی‌بخشی عمومی و فرهنگ‌سازی در میان جوامع، به ویژه جهان سوم تاکید کرد.

در ادامه، میزگردی با حضور سخنرانان و جناب آقای دکتر امینی رنجبر، مشاور محترم وزیر جهاد کشاورزی و مدیر کل دفتر محیط زیست و توسعه پایدار تشکیل شد و شرکت‌کنندگان به بحث و تبادل نظر پرداختند.

شرکت‌کنندگان در این هم‌اندیشی ضمن تاکید بر لزوم اطلاع‌رسانی و آگاهی مردم، اظهار امیدواری کردند:

- در هزاره سوم میلادی، دستیابی به توسعه پایدار و زندگی بهتر و سالم‌تر یکی از اساسی‌ترین نیازهای انسان است و باید با برنامه‌ریزی دقیق برای نیل به توسعه پایدار که به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی بشر است، با رعایت مسایل زیست‌محیطی و حفظ سلامت و بهداشت افراد جامعه، اقدام کرد.

- اهمیت تولید غذای سالم بر هیچ کس پوشیده نیست و غذای سالم باید عاری از مواد زیان‌بخش و مضر و متشکل از اجزای مفید برای سلامت انسان‌ها و دیگر موجودات باشد. در این جهت باید، نیازهای غذایی انسان به شکل کاملاً ایمن تولید شود و باعث افزایش کیفیت محیط زیست و منابع طبیعی گردد.

- به مسأله آموزش و نهادینه کردن اهمیت تولید غذای سالم در کشور با تاکید بر نقش برجسته و ممتاز رسانه‌ها جهت اطلاع‌رسانی، نیز باید توجه خاص کرد.

1-2- برگزاری هفتمین هم‌اندیشی انجمن: اصلاح مشارکتی بذر: راهبرد توسعه پایدار کشاورزی

هفتمین همایش از سلسله جلسات هم‌اندیشی انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران با هدف بحث و تبادل نظر درباره «اصلاح مشارکتی بذر: راهبرد توسعه پایدار کشاورزی» با همکاری پژوهشکده علوم محیطی در تاریخ 87/6/10 با حضور جمعی از استادان، مدیران، مسئولان، کارشناسان، کشاورزان، علاقمندان، نمایندگان رسانه‌های عمومی و دانشجویان در محل پژوهشکده علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد. در آغاز این هم‌اندیشی دکتر رضا حق‌پرست، رئیس بخش غلات معاونت موسسه تحقیقات کشاورزی دیم به ارائه سخنرانی خود با عنوان «به‌نژادی و تحقیقات مشارکتی در شرایط دیم» پرداخت و اظهار داشت: تجربه‌های به‌نژادی

کلاسیک نشان داده است که اصلاح ارقام زراعی در ایستگاه‌های تحقیقاتی و بی‌توجهی به شرایط واقعی و در عین حال متغیر مزرعه، پیامدهای نامطلوبی به همراه داشته است و از همین رو، در سال‌های اخیر، بحث به‌نژادی مشارکتی مطرح شده است که در واقع، اصلاح ارقام زراعی در ایستگاه‌های تحقیقاتی و هم‌زمان در مزارع کشاورزان پیشرو است.

در ادامه احمد طاهری، دبیر کمیته تولیدکنندگان انجمن به بیان تجربیات عملی خویش در به‌نژادی مشارکتی، به عنوان یکی از کشاورزان پیشرو پرداخت و در پایان نیز میزگردی با حضور سخنرانان و شرکت‌کنندگان برگزار گردید که دستاورد آن، تصمیم به برگزاری هم‌اندیشی نهم با موضوع «بررسی قانون بذر: چالش‌ها و فرصت‌ها» بود.

3-1- برگزاری هشتمین هم‌اندیشی انجمن: تاریخ کشاورزی ایران

هشتمین هم‌اندیشی از سلسله جلسات هم‌اندیشی انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران با عنوان " تاریخ کشاورزی ایران " با همکاری پژوهشکده علوم محیطی در تاریخ 87/8/27 با حضور استادان، مدیران، مسئولان، کارشناسان، کشاورزان، علاقمندان و دانشجویان در محل پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد.

در این هم‌اندیشی، ابتدا آقای دکتر هومان لیاقتی عضو هیات علمی و ریاست محترم پژوهشکده علوم محیطی توضیحاتی پیرامون هم‌اندیشی و اهداف آن عنوان کردند. در ادامه، جناب آقای محمد حسن ابریشمی، مورخ و پژوهشگر برجسته نتایج تحقیقات ارزنده خویش در ارتباط با روند تاریخ کشاورزی ایران را از گذشته‌های دور تا به امروز در اختیار شرکت‌کنندگان حاضر قرار دادند. ایشان تاریخچه‌ای از گذشته کشاورزی ایران در زمینه تاریخ و جغرافیای کشاورزی و همچنین تاریخچه‌ای از پسته ایران ارائه کردند. سپس در ارتباط با فراز و نشیب‌های تاریخ کشاورزی و چالش‌های موجود بحث نمودند.

در پایان نیز میزگردی با حضور متخصصان و پژوهشگران این حوزه برگزار شد و سخنرانان و شرکت‌کنندگان به بحث و تبادل نظر پیرامون مسائل مطرح شده در زمینه تاریخ کشاورزی ایران پرداختند.

سازی

دانشگاه شهید بهشتی و انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران با همکاری دانشگاه بن و موسسه تبادلات آکادمیک آلمان اقدام به برگزاری اولین کارگاه آموزشی بین المللی سیستم های اگرواکولوژیک در تاریخ 14-16 اردیبهشت 1387 در محل پژوهشکده علوم محیطی نمود. آقای دکتر احمد مصدق منشادی از دانشگاه بن، مدرس این کارگاه آموزشی بودند.

با توجه به اینکه امروزه مشخص شده است جهت طراحی یک اکوسیستم پایدار کشاورزی نیاز به تجزیه و تحلیل کل سیستم تولید زراعی می‌باشد لذا چنین تجزیه و تحلیل چند بعدی مستلزم تلفیق شاخه‌های علمی مختلف است تا بتوان از آنها برای تعریف و درک بهتر کل سیستم استفاده نمود. مدل‌های ریاضی و شبیه‌سازی کامپیوتری، به خصوص مدل‌های دینامیک شبیه‌سازی گیاه زراعی، ابزارهای ارزشمندی هستند که می‌توانند درک و دانش ما از سیستم‌های زراعی را به نمایش درآورند. مدل‌های گیاهان زراعی جهت تجزیه و تحلیل رشد و نمو گیاهان زراعی و متغیرهای محیطی که آنها را تحت‌تاثیر قرار می‌دهند، طراحی شده‌اند. این مدل‌ها قادر هستند پیش‌بینی نمایند چگونه تغییرات در شرایط محیطی و مدیریتی، رشد و نمو و عملکرد گیاه را تحت‌تاثیر قرار می‌دهند. با استفاده از مدل‌ها این امکان وجود دارد که با تغییر یک یا چند متغیر محیطی، اقدام به پیش‌بینی پاسخ گیاه هدف به شرایط محیطی متغیر نمود. همچنین مدل‌های شبیه‌سازی گیاه زراعی درک عمیق‌تری از مفاهیم فیزیولوژیک دخیل در رشد و نمو گیاه زراعی را فراهم می‌نمایند. بنابراین، مدل‌های شبیه‌سازی گیاه زراعی نمایش ریاضی فرایندهای رشد گیاه در ارتباط با اثرات متقابل بین ژنوتیپ، محیط و مدیریت گیاه زراعی هستند، به گونه‌ای که امروزه به ابزاری سودمند برای کاربرد در تحقیقات علمی و مدیریت گیاه زراعی تبدیل شده‌اند.

با توجه به موارد پیش گفته شده، هدف از برگزاری این کارگاه آموزشی آگاه نمودن شرکت‌کنندگان نسبت به اهمیت و نقش مدل‌های شبیه‌سازی در تحقیقات کشاورزی و نیز آشنا نمودن آنها با مدل Agricultural

Production Systems sIMulator (APSIM) به عنوان مدلی جامع به منظور شبیه‌سازی رشد و عملکرد گیاه زراعی در سطوح مزرعه و اکوسیستم کشاورزی، مدل‌سازی اثر متقابل گیاه زراعی و تنش‌های غیرزنده، مدل‌سازی اثر متقابل گیاه زراعی و علف‌هرز، مدل‌سازی سیستم جنگل-مرتع، ارزیابی حاصلخیزی و پایداری بلندمدت سیستم‌های زراعی و مدل‌سازی سیستم‌های زراعی با تکیه بر اثر متقابل گیاه زراعی و دام به همراه تجزیه و تحلیل اقتصادی سیستم بود. علاوه بر این اهداف اختصاصی این کارگاه آموزشی نیز شامل موارد ذیل بودند:

- تشریح مدل APSIM و زیر مدل های آن.
- حداقل داده های آزمایشی مورد نیاز برای شبیه سازی سیستمها.
- کاربرد مدل APSIM به منظور بهبود مدیریت سیستم‌های زراعی.

در نهایت پس از اتمام کارگاه آموزشی و جلسات بحث و تبادل نظر، به شرکت کنندگان حاضر گواهی شرکت در این کارگاه آموزشی اعطا شد. همچنین مقرر گردید در راستای دستیابی به اهداف فوق الذکر، دومین کارگاه آموزشی بین‌المللی سیستم‌های آگرواکولوژیک در بهمن ماه 1387 برگزار گردد.

5-1- برگزاری کارگاه مدرسه سبز

دومین کارگاه انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران با هدف بحث و تبادل نظر دربارهٔ مدرسه سبز در قالب همکاری پژوهشکده علوم محیطی و انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران با دفتر مشارکت و آموزش همگانی سازمان حفاظت محیط زیست در روز دوشنبه مورخ 9 دی‌ماه 1387 در محل پژوهشکده علوم محیطی با حضور بیش از 30 نفر از استادان، مدیران، مسئولان، کارشناسان، کشاورزان، علاقمندان، نمایندگان رسانه‌های عمومی و دانشجویان در محل پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد. همچنین در این کارگاه 30 نفر از وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف عضو کارگروه بند الف ماده 64 قانون برنامه توسعه کشور به عنوان فراگیر شرکت کردند.

مدرسه سبز، مدرسه‌ای است که در تمام فعالیت‌های آن اعم از آموزش و پرورش، دیدگاه بهداشتی، ایمنی و حفاظت از محیط‌زیست و استفاده کارآمد و بهینه از منابع و مواد مصرفی که بتواند در تحقق اهداف توسعه پایدار

جامعه مورد تاکید قرار گیرد. مراسم با سخنرانی دکتر لیاقتی ریاست محترم پژوهشکده علوم محیطی شروع شد. وی به اهداف پژوهشکده در برگزاری این کارگاه و اهمیت مدارس سبز در کشور و اهمیت مسائل زیست محیطی اشاره کرد.

سپس آقای دکتر رجب زاده به ایراد سخنرانی پیرامون "اقدامات سازمان حفاظت محیط زیست در آموزش همگانی و آموزش رسمی" پرداختند. در ادامه کارگاه، سرکار خانم مهندس آرتا به معرفی "مدرسه سبز: اهداف و فرایندهای اجرایی" برای شرکت کنندگان محترم پرداختند. در همین ارتباط، آقای مهندس محمودی عضو هیات علمی پژوهشکده علوم محیطی با ایراد سخنرانی در زمینه "آموزه‌های سبز در مدارس: ضرورت‌ها و چشم‌اندازها" و آقای دکتر ویسی از دیگر اعضای هیات علمی پژوهشکده علوم محیطی با سخنرانی خود تحت عنوان "مدرسه پایدار و مفاهیم آن" به بیان نقطه نظرات خود در این زمینه پرداختند.

در نهایت با توجه به چارچوب ارائه شده برای مدارس پایدار، انتظارات از سازمان‌ها و ارگان‌های مربوطه در اجرایی شدن مدارس سبز و نقشی که باید ایفا کنند در کارگاه مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت و مواردی مطرح و به تصویب رسید. علاوه بر موارد پیش‌گفته، تدوین برنامه جامع حاصل از هم‌اندیشی سازمان‌های مرتبط منطبق با شرایط کشور، به عنوان راهکاری مهم پیشنهاد شد.

6-1- برگزاری دومین کارگاه آموزشی بین‌المللی سیستم‌های اگرواکولوژیک: شبیه‌سازی و مدل‌سازی

دومین کارگاه آموزشی بین‌المللی سیستم‌های اگرواکولوژیک: شبیه‌سازی و مدل‌سازی با مشارکت پژوهشکده علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی، انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران، دانشگاه بن و موسسه تبادلات آکادمیک آلمان با حضور دکتر احمد مصدق منشادی، استاد برجسته مرکز توسعه تحقیقات دانشگاه بن از تاریخ 6 تا 9 بهمن 1387 در پژوهشکده علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد.

هدف از برگزاری این کارگاه آموزشی افزایش آگاهی استادان، پژوهشگران و دانشجویان دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور نسبت به اهمیت و نقش مدل‌های شبیه‌سازی در تحقیقات کشاورزی و نیز آشنا کردن آنها با مدل APSIM به عنوان مدلی جامع به‌منظور شبیه‌سازی رشد و عملکرد گیاه زراعی در سطوح مزرعه و اکوسیستم کشاورزی بود. اهداف اختصاصی این کارگاه آموزشی عبارت بود از:

- تشریح مدل APSIM و زیر مدل‌های آن

- چگونگی شبیه‌سازی سیستم‌های زراعی با استفاده از مدل APSIM

- برآورد پارامترهای مدل APSIM برای داده‌های مزرعه‌ای در ایران.

در مراسم افتتاحیه این کارگاه، دکتر پوراحمدی مدیر روابط دانشگاهی و همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه شهید بهشتی به جایگاه خاصین دانشگاه در زمینه همکاری‌های علمی و بین‌المللی اشاره کرد و خواستار تداوم و برگزاری این همکاری‌ها در سطح ملی و به صورت سمینار و نهادینه شدن آنها در دانشگاه شهید بهشتی شد. دکتر لیاقتی، رئیس پژوهشکده علوم محیطی و رئیس انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی نیز به فعالیت‌ها و دستاوردهای پژوهشکده در زمینه کشاورزی بوم‌شناختی و همچنین جایگاه برگزاری این‌گونه کارگاه‌ها اشاره کرد.

2- فعالیت‌های اجرایی

اهم فعالیت‌های اجرایی انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران ادامه برگزاری جلسات دوره‌ای هیات مدیره و نشست با سازمانهای دولتی و مردم نهاد و سایر انجمن‌های علمی مرتبط می‌باشد.

1-2- مهم‌ترین تصمیمات جلسات هیات مدیره انجمن در سال 1387 به شرح زیر است:

- بررسی برگزاری همایش سوم انجمن در سطح ملی در سال 1388،
- پی‌گیری انتشار مجله علمی- پژوهشی انجمن با عنوان «مجله کشاورزی بوم‌شناختی»،
- دریافت مجوز انتشار مجله انجمن با عنوان «مجله کشاورزی بوم‌شناختی»
- ارسال اولین فرم فراخوان «مجله کشاورزی بوم‌شناختی» به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی، سازمانها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی ذیربط و آغاز پذیرش مقالات جهت ارزیابی و چاپ در مجله
- ارسال دو کتاب ترجمه شده توسط آقای دکتر هادی ویسی تحت عنوان " اصول اخلاقی بهره‌وری کشاورزی پایدار" و " مسائل اخلاقی در شیلات" از طرف کمیته انتشارات انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی به استادان و صاحب‌نظران برجسته جهت داوری علمی کتب مذکور.

2-2- انتشار گاهنامه خبری انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران از دیگر فعالیت‌های اجرائی انجمن به شمار می‌رود. در سال 1387، یک شماره از این گاهنامه منتشر شد که عمدتاً به اطلاع‌رسانی در زمینه فعالیت‌های اجرائی، آموزشی و پژوهشی مرتبط با کشاورزی بوم‌شناختی، اخبار کشاورزی، نتایج و دستاوردهای نوین این عرصه پرداخت.

-تبصره: لازم به ذکر است که خبرنامه انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران از شماره زمستان 86 تحت عنوان "گاهنامه خبری" انتشار یافت.

3-2- از جمله دیگر فعالیت‌های انجمن در سال 1387 می‌توان به نشست‌های مشترک با مسئولان محترم وزارت جهاد کشاورزی بمنظور همکاری در زمینه سیاست‌گذاری برنامه کشاورزی ارگانیک و بوم‌شناختی کشور، مسئولان محترم شهرداری تهران در راستای همکاری در زمینه کشاورزی ارگانیک و ارائه تجربیات مفید و راهکارهای علمی به ستاد محیط زیست و توسعه پایدار و مسئولان محترم موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بمنظور همکاری در زمینه تدوین استانداردهای کشاورزی پایدار و همچنین همکاری با موسسه زیست‌آراد در زمینه بازار محصولات ارگانیک و بوم‌شناختی اشاره کرد.

4-2- همچنین جلساتی بطور منظم براساس دعوت کمیسیونهای مجلس شورای اسلامی از جمله کمیسیون کشاورزی و بهداشت مجلس شورای اسلامی از انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی در زمینه همکاری و تبادل نظر پیرامون مخاطرات زیست محیطی در کشاورزی و منابع طبیعی و وضع قوانین در زمینه کشاورزی بوم‌شناختی با هدف تولید محصولات پاک و سالم با مسئولان کمیسیونهای مذکور برگزار شد.

5-2- برگزاری جلسات متعدد با جناب آقای دکتر عزتیان مسئول محترم بهداشت کشاورزی وزارت بهداشت مبنی بر همکاری متقابل انجمن علمی کشاورزی بوم‌شناختی ایران و وزارت بهداشت در زمینه بهداشت حرفه‌ای در بخش کشاورزی.